

Aap zoekt een woord

Auteur: Isabelle Gielen

Illustrator: Jan Van Lierde

Uitgever: Pelckmans

Over de maker

Isabelle Gielen is schrijfster, logopediste en mama van drie zonen. Toen haar oudste zoon leerde lezen, merkte ze dat zelf lezen echt 'werken' was en haar zoontje vond voorleesboeken veel boeiender dan de boekjes die hij al zelf kon lezen. Toen groeide het idee om een samenleesboek voor beginnende lezers te schrijven. Leesplezier voor beginnende lezers, dat is haar passie. Daarover geeft ze ook vormingen aan ouders en leerkrachten.

www.isabellegielen.com

Jan Van Lierde studeerde Animatiefilm en werkte onder meer voor BBC en Ketnet. Intussen publiceerde hij een aantal prentenboeken, zowel in Vlaanderen als in Nederland. Met zijn sprekende illustraties brengt hij de avonturen van aap, die in het hoofd van Isabelle ontstaan, tot leven. Het boek ontstond door een intense samenwerking. Het werkte als een echte kruisbestuiving. Er werd getekend, hertekend, aangepast, aangevuld, bijgewerkt,...

www.janvanlierde.be

In de reeks van Iedereen Leest kun je een kijkje nemen in het leven, werk en atelier van Jan Van Lierde: www.iedereenleest.be/reeks/het-atelier-van-jan-van-lierde

Korte inhoud

Het boek "aap zoekt een woord" vraagt wat voorbereiding vooraf als je het volledig wil doorgronden.

De verhaallijn is bij een eerste lezing (zonder voorkennis over hoe het boek opgebouwd is) niet zo eenvoudig. Kip, hen en haan stelen de ring van de koning en ridders aap, kat en das zetten de achtervolging in. Je kan het spoor kwijtraken. Goed zoeken en de boodschappen van de auteurs vatten helpt om te kunnen volgen.

Via de QR-code achteraan in het boek of via onderstaande link vind je meer verhalen. Je kan er ook tips van de makers van het boek ontdekken alsook alle klanken, woorden, zinnen en verhalen uit het boek. Deze bijlage telt 187 pagina's, waarvan het overgrote deel kopieerbladen zijn voor het maken van woordkaarten. Lees toch aandachtig pagina 4, 5, 6, 7 en 8 van deze bijlage. Hier krijg je heel wat tips en inzichten in het proces naar klankbewustzijn dat kleuters en eerste lezers doormaken.

<https://extra.pelckmans.be/aap-zoekt-een-woord/online-materiaal.pdf>

Een schatkist

MATERIAAL

- Schoendoos
- Kopieerblad online bijlage pp.184-186
- Scharen
- Lijm

Het boek telt heel wat pagina's. Je hebt wel wat "samen-leestijd" nodig. Het is misschien handig om de juryleden in de eerste bijeenkomst warm te maken voor het boek en het boek mee te geven naar huis in bijvoorbeeld een schatkist waarin ook de woorden van de online bijlage, geordend in enveloppes zitten. Maak afspraken met de juryleden dat ze het boek tussendoor doorgeven aan elkaar zodat mogelijks iedereen het boek minstens een week thuis met mama of papa of grootmoeder of grootvader of broer of zus, ... samen kunnen lezen. Stel misschien een lijst op waarop ouders kunnen intekenen wanneer zij het boek wensen te lezen met hun kleuter. Als je een aap-knuffel hebt (zie verder), kan deze ook meereizen met de juryleden om er samen een leuke voorlees-logeerpartij van te maken.

Een zoekboek en een samenleesboek

De auteurs omschrijven "aap zoekt een woord" als een zoekboek voor beginnende klankenklutters en ervaren woordenwonders. Hiermee bedoelen ze dat het een samenleesboek is voor kinderen die hun eerste klanken lezen maar ook voor kinderen die ervaren woordenlezers zijn.

Je kunt kort met eigen woorden de bedoeling van het zoekboek toelichten. Laat volgende zaken zeker aan bod komen:

- In het zoekboek gaan we op zoek naar klanken die woorden vormen.
- Als rode draad loopt de verdwijning van de ring van koning kikker.
- Er zijn drie dieven: hen, kip en haan.
- De drie ridders aap, kat en das zitten achter de dieven aan.
- Er zijn meerdere achtervolgingen en ontsnappingen.
- Je kunt hun spoor volgen maar soms geraak je het spoor kwijt, soms vind je nieuwe sporen en soms loopt het spoor ook dood.
- Er zitten heel wat grappige zaken in het boek verstopt (zie verder).

MATERIAAL

- Ring van de koning
- Afbeeldingen (met het woord) van personages uit het boek
- 2 van elk personage
- zie schutblad achteraan in het boek
- je kunt de afbeeldingen gebruiken in de online bijlage op pagina 184, 185 en 186
- Per groep een schatkist (dit kan een gewone schoendoos zijn of een versierde schoendoos (zie online bijlage pp.184-186))
- Krijt of touw om het terrein af te bakenen en de kring om de ring te tekenen.

- Je verdeelt je groep in twee. Elk lid van de groep krijgt een kaartje met een afbeelding (met daarbij de naam) van een personage uit het boek.
- In het midden van het speelterrein ligt een ring in een kring. Aan beide kanten van de ring, op gelijke afstand trek je een lijn. De juryleden gaan achter de lijn staan. Op jouw signaal komen bv. de kippen uit beide kampen naar de kring waar de ring in ligt. De ring wordt gestolen door bv. de kip uit kamp 1. De kip uit kamp 2 mag de achtervolging inzetten en de kip uit kamp 1 aantikken. Als de kip uit kamp 1 het kamp kan bereiken zonder aangetikt te worden krijgt de groep een muntstuk. Kan de kip van kamp 2 de kip van kamp 1 aantikken, dan krijgt de groep van kamp 2 het muntstuk. Speel tot elke speler minstens 1 keer aan bod kwam.
- Je kan twee dieren noemen. Op die manier strijden ze met 4 om de ring.
- Je kan het spel na afloop nogmaals spelen maar de juryleden wisselen van dier zodat iedereen een andere tegenspeler krijgt.
- Met de verzamelde muntstukken kunnen de juryleden woordkaarten kopen waarmee ze aan de slag kunnen gaan tijdens een eerste kennismaking met het boek.

2

TIJDENS HET LEZEN

Het boek leent zich het best om samen te lezen. Het is heel knap en doordacht opgebouwd en vormgegeven. Kinderen hebben vaak een opstapje nodig om de beoogde diepgang te vatten. Zorg ervoor dat jij dit opstapje kunt geven.

Bekijk vooraf het voorleesfilmpje:

www.isabellegielen.com/mijn-boeken/aap-zoekt-een-woord/

Op die manier ben je helemaal mee hoe je het boek kunt voorlezen. Je kunt op die manier alvast de eerste 7 dubbele pagina's doornemen om kennis te maken met alle hoofdpersonages. Neem de woordkaarten erbij vanuit het spel en ga op zoek naar woorden met dezelfde klank.

Als alle juryleden het boek konden doornemen met een volwassene, kun je samen met de juryleden op zoek gaan naar het verhaal van de ridders en de dieven. Wie vindt het spoor?

Met de woordkaarten uit de online bijlage kun je aan de slag gaan om de aangegeven klank in tal van woorden te ontdekken. Let erop dat in sommige woorden de klanken anders klinken. Op pagina 7 van de online bijlage vind je de uitleg bij de verschillende klanken. Maak de juryleden attent op de verschillen.

3

NA HET LEZEN

Terugblik

Illustraties

Fijne humor zit verweven doorheen de tekeningen. Ze zijn heel gedetailleerd en fantasievol opgebouwd in een gevarieerd landschap. Ze dagen uit om mee te stappen in die fantasiewereld. Er valt heel wat te ontdekken in de kijk- en zoektocht naar de avonturen van de drie ridders en de drie dieven. Elke dubbele bladzijde heeft zijn eigen aardse basiskleur en vertolkt een andere klank. Je kunt de tekst volgen in de tekening met daarbij nog tal van andere woorden met dezelfde klank. De verhaallijn van de drie ridders en de drie dieven is soms iets moeilijker te volgen. Met de hulp van een meeleezer kun je veel ontdekken, verwoorden, fantaseren en spelen met taal.

Sla een willekeurige pagina open. Mogelijke vragen kunnen zijn:

- Welke woord zie je in het etiket?
- Zie je het personage/voorwerp in de tekening?
- Welke kleuren worden op deze pagina gebruikt?
- Welke kleur heeft het woord van het etiket?
- Zie je de drie ridders? Zo ja, wat doen ze?
- Zie je de drie dieven? Zo ja, wat doen ze?
- Waar speelt dit tafereel zich af?

Tekst

Het boek neemt 43 klanken onder de loep. Op elke dubbele bladzijde staat een eenvoudig klankzuiver ankerwoord centraal. Gielen maakt telkens een verhaaltje van drie maffe zinnen of zelfs tongbrekers waarin de klank zowel vooraan, achteraan als in het midden voorkomt. De auteur kiest bewust voor klanken die aan bod komen in het leesproces. Ze heeft veel aandacht voor verschillen zoals de aa van aap, de a van kat, de au van pauw en de ou van hout. Dit is geen leesmethode maar een rijke aanvulling op wat de kinderen leren op school. Er kan perfect met de aangeleerde klanken en woorden in het leesonderwijs op zoek gegaan worden in het boek naar gelijkenissen en

verschillen. In de online bijlage zijn er heel wat kant-en-klare woordkaarten die kunnen gebruikt worden bij het herhaaldelijk doornemen van het boek.

Sla opnieuw een willekeurige pagina open. Mogelijke vragen kunnen zijn:

- Welke woord zie je in het etiket?
- Zie je het personage/voorwerp in de tekening?

Lees de tekst traag voor met nadruk op de steunklank. Laat de tekst bij de juryleden binnenkomen en lees de zin nogmaals traag voor.

- Welke klank horen we steeds opnieuw terugkomen?
- Waar op de prent zie je de woorden van de tekst in de tekening?
- Welke woorden zie je nog met dezelfde klank?
- Weet jij nog woorden met dezelfde klank?

Leuke details

Er zitten heel wat knipogen naar de meelezende volwassenen. Zo vind je een pegasus op de oude tempel bij “aap” en “saus”, heel wat hondenrassen passeren de revue zoals een Jack Russel en jachthond (jas) en een chowchow (lach). Kunstliefhebbers zien “Ceci n’est pas une pipe” door René Magritte (pijl), afbeeldingen van Keith Haring (ring), de denker van Rodin (vink), De Schreeuw van Munch (leeuw). Fans van AC/DC herkennen vast Angus Young (ring).

Vertel erover aan de juryleden als ze hierom vragen.

Leeservaring van de juryleden

- Wat vond je van het boek?
- Vond je iets grappig? In de tekst of in de tekening?
- Hoe verplaatsten de drie ridders zich?
- Wat was de beste verstopplaats van de drie dieven?
- Zou jij dit boek aanraden aan je vrienden? Waarom wel? Waarom niet?

Vervolgaanbod

Daar waar het boek stopt, start een nieuw spel dat door de auteurs ontwikkeld is. Je kan het bekijken via www.pelckmansuitgevers.be/aap-vangt-kip.html.

Creatieve verwerking

MATERIAAL

- De schatkist (zie ‘voor het lezen’)
- De personages op de schatkist of van de personages op het kopieerblad van de online bijlage p.184-186
- Woordkaarten bij deze personages
- A4-ringmap
- A4-bladen
- Stiften of wasco’s

Woordenzoektocht

- Verstop in de ruimte de woordkaarten en de afbeeldingen van de personages. Wie er eentje gevonden heeft mag het naar de schatkist brengen.

- Laat de juryleden de woorden bij de afbeeldingen leggen. Ze mogen hiervoor gebruik maken van het boek. (De juryleden weten ondertussen dat de steunwoorden in een andere kleur staan en kunnen ze op die manier makkelijk vinden.)

Knotsgekke zinnen maken

- Geef de juryleden drie kaarten die ze vonden en in de schatkist stopten.
- Laat hen zelf een knotsgekke zin bedenken.
- Noteer de zin voor hen. Kleef er mogelijks de plaatjes bij.
- Op die manier kan de zin herlezen worden.

Uitbeelden

- 1 jurylid neemt een kaart uit de schatkist. Hij laat deze niet zin aan de medejuryleden
- Hij beeldt uit wat er op zijn kaart staat.
- De overige juryleden raden wat er uitgebeeld wordt.

Maak zelf een woordenboek

Leg een woordenboek aan met woorden die de juryleden zelf bedenken of verzinnen bij de desbetreffende klanken die aan bod komen.

Laat hen de woorden tekenen en schrijf er de woorden bij met de desbetreffende klank in het vet of een andere kleur.

4

VERDER LEZEN

- Het Allermooiste, Buitengewone en Complete BOEK van alle LETTERS ABECEDARIUM OTTODIDACTUM/ Tom Schamp (Lannoo, 2024) www.boekenzoeker.be/het-allermooiste-buitengewone-en-complete-boek-van-alle-letters-abecedarium-ottodidacticum
- Bij jou bij mij/ Marianne Dubuc (Boycot, 2024) www.boekenzoeker.be/bij-jou-bij-mij
- Morgen gaan we verhuizen/ Maayken Koolen (Querido, 2022) www.boekenzoeker.be/morgen-gaan-we-verhuizen
- Een toren dozen vol poëtische raadsels/ Riet Wille en Richard Verschraagen (ill.) (De Eenhoorn, 2019) www.boekenzoeker.be/een-toren-dozen-vol-poetische-raadsels

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Ann Van De Sompel, 2025
Vormgeving: Simon Bequoye